

मुंबई विद्यापीठ

प्रसिध्दी पत्रक

दिनांक - ०२ एप्रिल २०१६

शाश्वत विकासासाठी भारत सरकार कटीबद्ध

मुंबई - कार्बन उत्सर्जन कमी करून शाश्वत विकासासाठी भारत सरकार कटीबद्ध असून या दिनेशे भारत सरकारने पुढाकार घेतला आहे. शाश्वत विकासासाठी आणि हवामान बदलाचे दुष्परिणाम कमी करण्यासाठी, स्वच्छ भारत, गंगा पुनरुज्जीवन या सारखे उपाय योजले जात असून याबद्दलची भारताची कटीबद्धता असल्याचे प्रतिपादन केंद्रीय पर्यावरण, वने आणि हवामान बदल मंत्री प्रकाश जावडेकर यांनी केले. येत्या २२ एप्रिल रोजी भारत इतर १०० देशांसह 'कॉप-21 जागतिक हवामान' कराराला औपचारिक मान्यता देणार असून, न्यूयॉर्क येथील संयुक्त राष्ट्र संघाच्या मुख्यालयात एका उच्चस्तरीय स्वाक्षरी समारंभात कॉप-21 ला मान्यता दिली जाईल. पॅरीस मध्ये डिसेंबर 2015 मध्ये झालेल्या या करारानुसार जागतिक तापमान वाढ 2 अंश सेल्सिअस इतकी मर्यादीत ठेवण्यासंदर्भात जागतिक कृती आराखडा तयार करण्यात आल्याचेही त्यांनी सांगितले. ते आज मुंबई विद्यापीठ आणि विज्ञान भारती यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित केलेल्या 'कॉप-21 बिल्डिंग सिर्निजिस, शेपींग अॅव्शनसआम्हा चर्चासत्रात आज बोलत होते.

पुढे ते म्हणाले की, सर्व देशांनी आपापल्या जबाबदारीसहीत हरित मार्गावर वाटचाल करण्याचा निर्णय घेतला आहे. बहुतांश वेळा आंतरराष्ट्रीय परिषदांमध्ये भारताची उपस्थिती ठळकपणे जाणवत नव्हती, मात्र पॅरीसच्या परिषदेत पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी शाश्वत विकासाचा संदेश देणारी 'न्याय्य हवामान' ही संकल्पना आणली, असून आता त्या दिनेशे प्रयत्न केले जात असल्याचेही त्यांनी नमूद केले.

विकसित देशांकडून दीडशे वर्षांमध्ये झालेल्या अनियंत्रित कार्बन उत्सर्जनामुळे तापमानात एक अंश वाढ झाली असून, त्याचा परिणाम हवामान बदलाच्या वास्तवात दिसून येत असल्याचे ते म्हणाले. एकूण कार्बन उत्सर्जनापैकी 30 टक्के वाटा अमेरिका, 50 टक्के युरोप, कॅनडा आणि इतर विकसित देश, तर 10 टक्के चीन आणि 3 टक्के भारत असा आहे. भातर या समस्येसाठी जबाबदार नसला, तरी भारताला या समस्येवर तोडगा काढण्यासाठी प्रयत्न करायचे आहेत आणि त्यासाठी असलेल्या प्रत्येक कार्यक्रमांमधून भारताची कटीबद्धता व्यक्त होणार असल्याचे त्यांनी यावेळी सांगितले. त्याचबरोबर जैव इंधनाचा वापर कमी करण्यासाठी सरकार सकारात्मकरित्या पावले उचलत असून, त्याअंतर्गत कोळशावर रुपये 400 प्रतिटन हरित उपकर लावण्यात आला आहे. विकसित देशांनी भारताचे अनुकरण करत, कोळशावर जास्तीत जास्त कर लादला, तर स्वच्छ ऊर्जा कार्यक्रमासाठी अब्जावधी डॉलर्स निधी प्राप्त होईल, असे त्यांनी नमूद केले.

प्रस्तावित कॉपेन्हेगन अफॉरस्ट्रेशन फंड्स बिल 2015 मुळे हरित भारत उपक्रमासाठी 40 हजार कोटी रुपयांचा निधी खुला होणार असल्याचे ते म्हणाले. हे विधेयक संसदीय स्थायी समितीकडे पाठवण्यात आले असून, अर्थसंकल्पीय अधिवेशनाच्या उतरार्धात ते मंजूर होण्याची शक्यता आहे. या विधेयकाअंतर्गत वन क्षेत्र कार्यक्रमांसाठी राज्यांना निधी उपलब्ध होईल, तसेच देशातील वन क्षेत्र वाढवण्यास मदत होणार आहे.

तर आपल्याकडे असलेल्या मंत्रालयामुळे प्रदूषणकारी आणि प्रदूषण नियंत्रक अशा दोन्ही भूमिकेत आपण असल्याचे केंद्रीय कोळसा, ऊर्जा आणि नवीकरणीय मंत्री पियुष गोयल म्हणाले. भारताने जागतिक सर्वात मोठा नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम सुरु केला असून, या कार्यक्रमा अंतर्गत वर्ष 2022 पर्यंत 1 लाख मेगावॉट सौरऊर्जा निर्मिती करण्याचे ध्येय ठेवण्यात आल्याचे त्यांनी सांगितले. आपल्या मंत्रालयाने 19 हजार मेगावॉट सौरऊर्जा प्रकल्पांचे उद्दिष्ट पूर्ण केले असून, 2017 पर्यंत 20 हजार मेगावॉट निर्मितीचे उद्दिष्ट ते साध्य करणार असल्याचे ते म्हणाले. नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्य ठरेल, तरच ते कायम स्वरूपी राहतील, याकडेही त्यांनी लक्ष वेधले. भारतात विपुल प्रमाणात

कोळसा उपलब्ध आहे, त्यामुळे किफायतशीर ऊर्जा उपलब्ध होण्याची खात्री आहे. औष्णिक ऊर्जा प्रकल्पांमुळे प्रदूषणास कारणीभूत ठरले तरी, त्यांचे महत्व नाकारता येणार नाही. त्यामुळे स्वच्छ कोळसा तंत्रज्ञान स्वीकारण्यावर आपला भर राहिल, असे ते म्हणाले. आपली जबाबदारी पूर्ण करण्याच्या कटीबद्धतेचा अभाव विकसित जगताकडून दिसून येतो. मात्र, पश्चिमी देशांकडून सहकार्य मिळाले नाही, तरी सुद्धा भारताचा हरित ऊर्जा कार्यक्रम सुरु राहिल, असे त्यांनी सांगितले. याप्रसंगी मुंबई विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. संजय देशमुख म्हणाले की, केंद्र सरकारच्या वलीन इंडिया, स्कील इंडिया, मेक इन इंडिया अशा या अभिनव उपक्रमाना मुंबई विद्यापीठाने अलाईन केले असून तशी अर्थसंकल्पीय तरतूद या वर्षाच्या अर्थसंकल्पामध्ये करण्यात आल्याचे त्यांनी सांगितले. जागतिक हवामान बदल आणि पर्यावरणाचा होणारा न्हास थांबविण्यासाठी शैक्षणिक क्षेत्रातून नक्कीच सकारात्मक पावले टाकण्यात येणार असल्याचे त्यांनी नमुद केले.

मुंबई विद्यापीठाच्या फिरोजशाहा मेहता भवन ,कलिना येथे आयोजित करण्यात आलेल्या या कार्यक्रमाला अणु ऊर्जा आयोगाचे माजी अध्यक्ष डॉ. अनिल काकोडकर, तेरीचे महासंचालक डॉ. अजय माथुर , डॉ. अरुणभा घोष, सीईओ, काऊन्सिल ऑन एनर्जी , एन्वॉयर्नमेंट एंड वॉटर , विजनन भारतीचे अध्यक्ष डॉ. सुहास पेडणेकर , जनरल सेक्रेटरी डॉ. माधव रजवाडे , मुंबई विद्यापीठाचे बीसीयुडी संचालक डॉ. अनिल पाटील आणि अर्थशास्त्र विभागाचे संचालक डॉ. नीरज हातेकर आदी मान्यवर यावेळी उपस्थित होते.

लीलाधर बन्सोड, उपकुलसचिव (जनसंपर्क / प्रकाशन / सांख्यिकी)